

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu järeldused nõukogu soovitusel „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ rakendamise kohta

(2019/C 189/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. TULETADES MEELDE selle küsimuse poliitilist tausta, nagu see on esitatud käesolevate järelduste lisas, ning eelkõige seda, et:
 - a) Euroopa sotsiaälõiguste samba esimeses põhimõttes nimetatud hariduse sotsiaalse mõõtme kohaselt on igalühel õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, et säilitada ja omandada oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda ja aitavad suunduda edukalt tööturule ⁽¹⁾;
 - b) ÜRO kestliku arengu eesmärgis 4 soovitakse tagada kaasav ja õiglane kvaliteetne haridus ning edendada elukestvat õpet võimalusi kõikide inimeste jaoks. Nagu komisjoni aruteludokumendis „Euroopa kestliku arengu saavutamise aastaks 2030“ tõdetakse, mõjutavad need muutused meid kõiki ning haridus, teadus, tehnoloogia, teadusuuringud ja innovatsioon on ÜRO kestliku arengu eesmärkidele vastava kestliku ELi majanduse saavutamise eeltingimus;
 - c) nõukogu võttis 22. mail 2018 vastu järeldused Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta, ⁽²⁾ milles sätestati, et Euroopa haridusruumi aluseks peaks olema elukestev õpe, ning rõhutati, et Euroopa haridusruumi raames tehtavad algatused peaksid hõlmama kõiki hariduse ja koolituse tasemeid ja liike, sealhulgas täiskasvanuõpet ja kutseharidust ja koolitust;
 - d) Euroopa vananev elanikkond, pikaajalise kasv ühiskonnas, vajadus soodustada põlvkondadevahelist koostööd, tööturu üha kiirem muutumine, uued töövormid ning digitehnoloogiate imbumine igapäevaelu kõikidesse aspektidesse toovad endaga kaasa kasvava nõudluse uute oskuste ning kõrgema tasemega oskuste, teadmiste ja pädevuste järele; see muudab veelgi pakilisemaks vajaduse pakkuda täiendus- või ümberõppe võimalusi kõikidele inimestele, kes ei ole omandanud põhioskusi või kes ei ole saanud kvalifikatsiooni, mis tagaks nende tööalase konkurentsivõime ja kodanikuaktiivsuse;
 - e) kuna tööturgudel leiavad praegu aset suured muutused, on kaasav ja kvaliteetne haridus ning koolitus, mida pakutakse kõikidel eluetappidel, muutunud veelgi olulisemaks, ning liidul seisab ees kohustus pakkuda täiendus- ja ümberõpet, mis eeldab strateegilist lähenemist elukestvatele õppele ja oskuste arendamisele; mõnede andmete kohaselt vajab juba 2022. aastal 54 % kõikidest töötajatest märkimisväärset täiendus- ja ümberõpet; ⁽³⁾

⁽¹⁾ Dok 13129/17.⁽²⁾ ELT C 195, 7.6.2018, lk 7.⁽³⁾ Maailma Majandusfoorum: 2018. aasta aruanne „The Future of Jobs“.

- f) hariduse ja koolituse 2020 raamistik (HK2020) on täiskasvanuhariduse sihttase püsinud viimasel aastakümnel liidus muutumatu: 2017. aastal oli 10,9 % täiskasvanutest hiljuti alustanud mõnda õppeetevust, samal ajal kui 2020. aasta sihttase on 15 %; (*)
- g) Euroopa poolaasta raames koostatud riigipõhistes soovitusel märgiti, et täiendus-, ümber- ning elukestev õpe on peamised väljakutsed, mille mitmed liikmesriigid peavad tulevikus lahendama;
- h) 2017. aastal oli liidus 61 miljonit täiskasvanut vanuses 25–64 jätnud formaalhariduse omandamise pooleli enne keskkooli lõpetamist; (**) samal ajal oli haridus- ja koolitussüsteemist varakult väljalangenute osakaal 2017. aastal 10,6 %, mis on nüüdseks lähenenud 2020. aastaks seatud sihttasemele, st alla 10 %, kuigi need määrad on riikide vahel väga erinevad; 43 %-l liidu elanikkonnast on ebapiisav digitaaloskuste tase ning 17 %-l puudub see täielikult; (**) lisaks sellele näeb ligikaudu 20 % OECD täiskasvanute oskuste uuringus (PIAAC) (**) osalenud riikide täiskasvanud elanikkonnast vaeva selliste põhioskustega nagu kirja- ja arvutamisoskus. Seetõttu tuleb viivitamatult keskenduda selliste täiskasvanute koolitamisele;
- i) standardseid lahendusi ei ole; kõikidel inimestel – nii töötajatel, töötutel, mitteaktiivsetel inimestel kui ka paljudel erinevatel alarühmadel – on konkreetsed vajadused; seaduslikult riigis elavate rändajate ja pagulaste oskuste ja pädevuste hindamine ja valideerimine ning täiendus- ja ümberõpe kiirendavad nende sisenemist tööturule ning sujuvat integreerumist uude kogukonda;
- j) investeerimisel täiendus- ja ümberõppesse võib olla märkimisväärne majanduslik mõju, sellega võib kaasuda suurenenud tootlikkus ja majanduskasv, oskuslikum ja pädevam elanikkond, kes on võimeline stimuleerima innovatsiooni ja tehnilist progressi, (**) maksutulude kasv ning avaliku sektori kulutuste vähenemine tänu elanikkonna tervise paranemisele, sotsiaalne kaasatus ning kodanikuaktiivsus ja madalam kuritegevuse määr (**);
- k) üksikisikute jaoks võib täiendus- ja ümberõpe tuua kaasa suurema tööalase konkurentsivõime, kõrgemad sissetulekud, parema tervise ning heaolu, suurema kodanikuaktiivsuse ning sotsiaalse kaasatuse. Üksikisikutel ja töötajatel võib aga olla raske nimetatud mõju kindlaks teha ning seega võivad nad investeerida täiendus- ja ümberõppesse liiga vähe, mistõttu tuleb luua sobivad stiimulid, et tõsta inimeste teadlikkust ja julgustada neid jätkama õpinguid;
- l) nõukogu võttis eeltoodud silmas pidades 19. detsembril 2016 vastu soovitusel „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ (edaspidi „soovitus“), (**) milles ta kutsus üles kasutama strateegilist ja koordineeritud lähenemisviisi, et pakkuda ühesuguseid õppimisvõimalusi liidu 61 miljonile (**) väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanule ning mille eesmärk on aidata madala oskuste ja kvalifikatsiooni tasemega täiskasvanutel parandada oma põhioskusi, st kirja- ja arvutamisoskust ning digipädevust, ja/või omandada laiemat oskuste-, teadmiste- ja pädevuste baasi ja liikuda edasi kõrgema kvalifikatsiooni saavutamise suunas;
- m) oskuste täiendamise meetmeid käsitlevas soovitusel soovitatakse liikmesriikidel pakkuda väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutele juurdepääsu täiendusõppe võimalustele hõlpsasti kättesaadava menetluse kaudu, mis on kolmeastmeline: oskuste hindamine, et teha kindlaks olemasolevad oskused ja nende täiendamise vajadus; personaalne õppe- ja nõustamisvõimalus, et nad saaksid ajakohastada oma oskusi ja täiendada oma puudulikke oskusi, ning omandatud oskuste, teadmiste ja pädevuse valideerimise ja tunnustamise võimalus, et saavutada kvalifikatsiooni või juurdepääsu töökohtadele;

(*) Tööjõu-uuring, 2018.

(**) Tööjõu-uuring, 2018.

(*) Euroopa Komisjoni aruanne e-kaasatuse ja digitaaloskuste kohta, 2017. aasta andmed.

(*) Austria, Belgia (Flandria), Tšehhi, Saksamaa, Taani, Eesti, Kreeka, Hispaania, Soome, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Leedu, Madalmaad, Poola, Rootsi, Sloveenia, Slovakkia, Ühendkuningriik ja Ungari.

(*) OECD, PIAAC, 2016.

(*) Skills Matter, OECD, 2016.

(*) ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

(*) 2017. aastal oli 61,3 miljonil inimesel vanuses 25–64 maksimaalselt põhiharidusele vastav kvalifikatsioon (Eurostat, tööjõu-uuring, 2018). PIAAC uuringu andmete kogumise aastal, st 2012. aastal oli tööjõu-uuringu kohaselt maksimaalselt põhiharidusele vastav kvalifikatsioon 70 miljonil 25–64-aastaselt inimesel. Nimetatud arv on seejärel igal aastal vähenenud, eelkõige järgmistel põhjustel: a) 25-aastaseks saanud isikute haridustase on kõrgem, sest rohkem noori omandab keskhariduse või sellega võrdväärse haridustase, ning b) pensionieas inimestel on üldiselt madalam haridustase, välja arvatud mõnes Ida-Euroopa riigis.

2. VÕTAB TEADMISEKS komisjoni talituste töödokumendi, ⁽¹²⁾ milles tehakse kokkuvõtte rakendusmeetmetest ning mis avaldati kooskõlas kõnealuse soovitusel sätestatud sätetega;
3. MÄRGIB saavutatud edusamme, eelkõige järgmist:
 - a) mõnedes liikmesriikides andis kõnealuse soovitusel vastuvõtmine stiimuli riikliku arutelu korraldamiseks ning olemasolevate programmide kriitiliseks läbivaatamiseks;
 - b) mõned liikmesriigid käivitavad uusi tegevuskavasid, et toetada täiskasvanud elanikkonna täiendus- ja ümberõpet vastavalt soovitusel esitatud eesmärkidele;
 - c) kuigi enamik teadaantud meetmest keskendub töötutele täiskasvanutele, pööravad mõned liikmesriigid tähelepanu ka madala kvalifikatsiooniga töötavatele töötajatele, kes moodustavad märkimisväärse osa sihtrühmast;
 - d) paljud liikmesriigid kasutavad ära liidu programmides pakutavaid erinevat liiki toetusi;
4. RÕHUTAB oma pühendumist kõnealuses soovitusel esitatud eesmärgi saavutamisele, ning KUTSUB liikmesriike kõnealuse soovitusel põhjal ja vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, oludele ja olemasolevatele vahenditele ning tihedas koostöös sotsiaalpartnerite ning haridus- ja koolitusteenuse osutajatega võimaluse korral ÜLES:
 - a) kehtestama täiskasvanute täiendus- ja ümberõppeks kestlikud pikaajalised meetmed, mis on osa laiemast strateegilisest lähenemisviisist elukestvate oskuste arendamisele;
 - b) võtma vastu sidusa strateegilise lähenemisviisi väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutele põhioskuste pakkumiseks, mis tugineb asjaomaste osapoolte vahelisele koordineerimisele ja partnerlusele üldiste oskuste strateegiate või tegevuskavade raames;
 - c) edendada partnerlusi, et saavutada terviklik lähenemisviis, kaasates asjaomaseid osapooli, sealhulgas sotsiaalpartnereid kõikidest poliitikavaldkondadest (sotsiaalküsimused, tööhõive, haridus ja koolitus), et integreerida põhioskuste täiendamine teiste teenustega, mis on suunatud väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutele;
 - d) parandama tööandjate, eelkõige VKEde teadlikkust täiendus- ja ümberõppe tähtsusest ning olemasolevatest täiskasvanute oskuste arendamise toetusmehhanismidest ja innustama neid edendada ning pakkuma oma töötajatele koolitusvõimalusi;
 - e) keskenduma õppe pakkumisele toetusesaajate aitamisele selliselt, et nad omandaksid vähemalt minimaalsel tasemel kolm põhioskust – kirjaoskuse, arvutusoskuse ja digipädevuse – ning muud peamised pädevused, mis on vajalikud aktiivseks osalemiseks kestlikus ühiskonnas ja tööhõives;
 - f) tagama vajaduse korral, et selline pakutav õpe oleks kolmeastmeline: oskuste hindamine, personaalne ja paindlik õppevõimalus ning oskuste, teadmiste ja pädevuste valideerimine ja tunnustamine;
 - g) pakkuma õppevõimalusi, mis on personaalselt kohandatud konkreetse toetusesaaja individuaalsetele õppevajadustele, mis on kindlaks tehtud oskuste hindamise käigus, ning tuginedes tööturu võimalusi puudutavatele andmetele;
 - h) pakkuma teadlikkuse tõstmise, teavitus-, nõustamis- ja toetusmeetmeid, sealhulgas stiimuleid, mille eesmärk on tagada algatuse edukas rakendamine;
 - i) kaaluma koostoime loomist tõhusate poliitikavahendite ja meetmete, näiteks noortegarantii ja oskuste täiendamise meetmete vahel, mis aitavad tõhusalt vähendada haridussüsteemist varakult lahkumist ning väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute osakaalu;
 - j) hindama nende meetmete mõju seoses sihtrühma poolt saavutatud eduga soovitusel sätestatud oskuste ja kvalifikatsioonide omandamisel;

⁽¹²⁾ Nõukogu soovitusel „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ rakendamise ülevaade, SWD(2019) 89 final.

5. KUTSUB komisjoni ÜLES:

- a) jätkuvalt toetama oskuste täiendamise meetmeid käsitleva soovitusel rakendamist, sealhulgas liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade vastastikuse õppe ning temaatiliste projektikonkursside kaudu, milles keskendutakse eelkõige liikmesriikide abistamisele, kui nad käsitlevad kokkuvõttes aruandes kindlaks määratud probleeme, ning uurima võimalusi anda riiklikele täiskasvanuhariduse koordinaatoritele tõhusam ja innovaatilisem roll;
 - b) hõlbustama Euroopa tasandil sektoriülest koostööd ja koordineerimist, luues seoseid teiste algatustega ning kasutades liidu rahastamisprogramme, ning vahetama häid tavasid vastastikuse õppetegevuse korraldamise kaudu ja selliste vahendite abil nagu Euroopa täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm (EPALE) ja/või Europass;
 - c) võtma poliitiliste ettepanekute, sealhulgas 2020. aasta järgse koostööraamistiku koostamisel samuti arvesse täiskasvanuharidusega seotud pikaajalist väljakutset ning aegunud või väheste oskuste või kvalifikatsiooniga täiskasvanuid, kellel on vaja juurdepääsu täiendusõppe võimalustele;
 - d) tegema koostööd liidu asutuste (Cedefop, ETF) ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu OECD, ÜRO ja UNESCO, ning kasutama nende eksperditeadmisi, et lahendada täiendus- ja ümberõppega seotud väljakutse, muu hulgas asjakohaste täiskasvanuharidust käsitlevate teadusuuringute ja analüüside tegemise ning oskuste hindamise abil (nt PIAAC).
-

LISA

Poliitiline taust

1. Komisjoni 3. oktoobri 2008. aasta soovitus 2008/867/EÜ tööturult tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta ⁽¹⁾.
2. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 21. novembri 2008. aasta resolutsioon „Elukestva nõustamise parem integreerimine elukestva õppe strateegiasse“ ⁽²⁾.
3. Nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta ⁽³⁾.
4. Nõukogu resolutsioon täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava kohta ⁽⁴⁾.
5. Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta ⁽⁵⁾.
6. Nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta ⁽⁶⁾.
7. Nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruanne hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) rakendamise kohta ⁽⁷⁾.
8. Nõukogu 15. veebruari 2016. aasta soovitus, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule ⁽⁸⁾.
9. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus oskuste tegevuskava. Koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning töölesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“ (10. juuni 2016).
10. Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitus „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ ⁽⁹⁾.
11. Nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitus, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas ⁽¹⁰⁾.
12. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta otsus (EL) 2018/646, milles käsitletakse oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühist raamistikku (Europass) ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2241/2004/EÜ ⁽¹¹⁾.
13. Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes ⁽¹²⁾.
14. Nõukogu järeldused Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta ⁽¹³⁾.

⁽¹⁾ ELT L 307, 18.11.2008, lk 11.

⁽²⁾ ELT C 319, 13.12.2008, lk 4.

⁽³⁾ ELT C 191, 1.7.2011, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 417, 15.12.2015, lk 25.

⁽⁸⁾ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT C 189, 15.6.2017, lk 15.

⁽¹¹⁾ ELT L 112, 2.5.2018, lk 42.

⁽¹²⁾ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT C 195, 7.6.2018, lk 7.